

Cicle anual

De l'1 de febrer al 31 de desembre de 2023

Elles tenien la paraula. Dones guionistes al Hollywood silent: June Mathis (1889-1927)

June Mathis va néixer a la frontera minera de Colorado, en una família de teatre. De petita va actuar amb companyies de repertori. Autodidacta i molt llegida, era una narradora nata i va començar a escriure i vendre guions el 1915. La Metro la va contractar i, al cap d'un any, ja era cap del departament de guions. Era famosa per la seva capacitat de tractar la realitat social i els successos de l'època i també pel nivell de detall dels seus guions, que incloïen indicacions relatives a l'escenografia i l'escena. Com a supervisora, va reforçar la col·laboració entre guionistes i directors abans del rodatge per augmentar l'eficiència de la producció, reduir costos i controlar la qualitat de la pel·lícula. De fet, l'historiador del cinema Lewis Jacobs va escriure que June Mathis (amb Thomas Ince) va crear el guió com el coneixem ara: el guió de continuïtat.

A la Metro, Mathis va escriure diverses pel·lícules per a l'estrella del teatre Mabel Taliaferro (*Her Great Price*; *The Sunbeam*; *God's Half-acre*; *Dawn of Love*, adaptació de *Channing Pollock*; *The Barricade*; *A Magdalene of the Hills*; *Draft 258*); *The Jury of Fate*, *The Eyes of Mystery* i *The legion of death*, en què l'heroïna russa organitza una unitat de combat formada per camperoles i les porta a lluitar contra els alemanys, totes dirigides per *Tod Browning*; *Blue Jeans* i *The Winding Trail* amb Viola Dana; *Social Hypocrites* de Capellani; la comèdia *Social Quicksands* amb Francis X. Bushman, i el western *The Trail of Yesterday*. Mathis també va col·laborar amb Alla Nazimova, que havia adquirit gran fama als escenaris com a actriu de tragèdies, i li va escriure *Toys of Fate* (1918), *To Hell with the Kaiser!*, l'adaptació de *The House of Mirth* d'Edith Wharton (Albert Capellani), *Eye for Eye* (1918), *Out of the Fog* (1919), *The Red Lantern* (1919), *The Brat* (1919) i *Camille* (1921), pel·lícules plenes de decorats i vestuaris d'estil art-déco.

Mathis va batallar per fer l'adaptació de la pel·lícula antibèlica *Four Horsemen of Apocalypse* (1920), considerada "impossible de filmar"; la va escriure per al seu "descobriment", Rodolfo Valentino, i va imposar Rex Ingram com a director. Va fer evolucionar el personatge

de l'antiheroi seductor de la primera part de la pel·lícula cap al combatent noble i li va ampliar el paper que tenia a la novel·la. Després de llançar-lo en el paper de galant llatí, li va escriure pel·lícules com *The Conquering Power* (1921), *Sang i arena* (1922) i *The Young Rajah* (1922) i així va transformar la seva imatge de seductor amb un toc de tensió espiritual, injectant romanticisme en l'eroticisme. Va fer de mentora de l'estrella fins que la seva amistat es va trencar per Natacha Rambova, que es va acabar casant amb Valentino. (Però els seus lligams amb l'actor eren tan forts que, quan ell va morir de sobte el 1926, el va fer enterrar a la seva cripta familiar del cementiri de Hollywood. L'any següent la van sepultar a la cripta contigua.)

El 1923 es va convertir en productora executiva de Goldwyn Pictures i va intervenir en la fusió amb la Metro. Per tant, podia escollir el repartiment i els directors i elaborar el pressupost; també era "supervisora artística" i "directora editorial", és a dir, supervisava el desenvolupament dels guions i les activitats al plató i dirigia el procés d'edició. El 1923 a *MP Magazine* van escriure: "El paper que June Mathis, tota sola, ha tingut en l'evolució del cinema és suficient per atribuir a les dones un paper important i permanent en el cinema." El seu sou era el més alt que mai s'havia pagat a una dona en qualsevol sector.

A First National Mathis, que era molt versàtil, també va escriure per a dues grans actrius consagrades: va fer destacar el talent per a la comèdia de Colleen Moore amb *Sally* (1925), *The Desert Flower* (1925), *We Moderns* (1925) i *Irene* (1926), i va escriure *Classified* (1925) per a Corinne Griffith.

El 1924 li van encarregar l'àrdua feina de reeditar i reduir *Greed*, d'Erich von Stroheim, de divuit a deu bobines. Hi ha proves, però, que va defensar tant el projecte com el seu director des del principi, tot i que va haver de retallar la pel·lícula perquè arribés al públic.

Va escriure l'adaptació de *Ben-Hur* i va supervisar-ne el rodatge a Itàlia el 1924. Hi va haver alguns problemes que van provocar retards i repeticions, derivats de la complexa situació

directiva després de la fusió que va donar lloc a la MGM i també per la desacceleració laboral causada per la pujada dels feixistes al govern italià. L'actor George Walsh i el director Charles Brabin van ser expulsats de la producció i van ser substituïts per Ramon Novarro i Fred Niblo, respectivament. Al rodatge de Roma, Mathis va conèixer el cinematògraf Silvano Balboni i s'hi va casar.

Molts dels seus guions eren adaptacions de novel·les i obres de teatre populars a l'època. Eren molt melodramàtics i revelaven la seva fascinació pel misticisme i l'espiritualitat i també per l'exotisme. A les seves pel·lícules hi ha vestigis dels estereotips ètnics i de gènere del discurs popular de l'època, però visualment són imaginatives i la seva construcció argumental és sòlida. També hi afegia pròlegs morals perquè els textos fossin universals i més elevats. Hi presentava el típic punt de vista del melodrama, el de la víctima, que normalment era una dona, però no sempre.

El 1927, la mort sobtada de June Mathis, una de les dones més importants del cinema, va ser un impacte terrible per a tot el sector. Mathis va anar a Nova York a veure la seva àvia i, aparentment, es trobava millor que mai, tant físicament com anímicament. Va assistir a la representació de *The Squall* i, en el punt àlgid de l'obra, el públic es va almar quan la va sentir cridar: "Em moro." Va morir a l'instant d'un atac de cor. Només tenia 38 anys i era considerada la dona més poderosa de la indústria del cinema.

Va escriure aproximadament 113 pel·lícules i en va supervisar moltes més. Era especialment bona fent adaptacions i eficient en la dramaturgia i la visualització, però el més destacable és que tenia una visió de conjunt de la pel·lícula: el tema, la història, les acotacions, l'edició i l'estrella protagonista.

Giuliana Muscio